

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024

Gällivare kommun

Revisionsrapport
Maj 2025

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt "Syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har faktakontrollerats av ekonomichef.

Om årsredovisning 2024

lakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av kommunstyrelsen 2025-04-14. Styrelsen har därmed överlämnat årsredovisningen till fullmäktige och revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för kommunens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
 - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att styrelse och nämnder sammantaget *inte* bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram. Avvikelsen uppgår till -100 miljoner kr. Underskotten är framför allt hänförliga till socialnämnden (-43,3) respektive kommunstyrelsen (-36,4).
 - Den innehåller en investeringsredovisning. Redovisningen innehåller pågående projekt respektive slutförda projekt. Av denna framgår att investeringsverksamheten har varit omfattande under 2024. Här noteras att slutförda projekt sammantaget har genomförts inom tilldelad investeringsram. Kommunens investeringsverksamhet är i hög grad hänförlig till verksamhet som vilar under kommunstyrelsen.
 - Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om kommunens finansiella stabilitet. Av flerårsöversikten framgår att soliditeten har minskat över tid. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 60 procent. Nyckeltalssammanställningen saknar information om hur kommunens soliditet förhåller sig till andra likartade kommuner.
 - Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 9,1 procent under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år. Årsredovisningen saknar information om hur kommunens sjukfrånvaro förhåller sig till andra likartade kommuner.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Kommunfullmäktige har vid sammanträde 2023-06-12 beslutat om kommunplan för målstyrning 2024-2027. Granskning av dokumentet visar följande:
 - Planen innehåller mål för god ekonomisk hushållning
 - De finansiella målen (4 st) avser följande områden: 1) skattesats, 2) resultat, 3) finansiering av investeringar samt 4) följsamhet till riktlinjer
 - De verksamhetsmässiga målen (4 st) fokuserar på perspektiv: 1) medborgare, 2) verksamhet, 3) medarbetare samt 4) hållbarhet. Till respektive perspektiv har det kopplats ett antal mätetal. Ett flertal av dessa mätetal är målsatta.
- Kommunstyrelsen har i april 2025 (§ 106) behandlat årsredovisning 2024. Granskning av årsredovisningen visar följande:
 - Förvaltningsberättelsen innehåller ett avsnitt benämnt “God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning”.
 - I avsnittet sker utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning. Utvärdering sker genom trafikljus (grön, gul, röd).
 - Följande måluppfyllelse presenteras:
 - Finansiella mål: 2 gröna (mål nr 1 och 4), 1 gul (mål nr 3) samt 1 röd (mål nr 2).
 - Verksamhetsmål: 4 gula. Avsnittet lämnar viss information vilka underlag som utgör grund. En systematisk redovisning av utfall för mätetal i kommunplan sker inte, vilket kan ses som en brist.
 - Avsnittet innehåller även en sammanvägd bedömning av följsamhet till god ekonomisk hushållning. Av denna framgår att redovisat resultat 2024 är *delvis* förenligt med fastställda mål. Symboliseras med trafikljusfärg gul.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- I förvaltningsberättelsen finns ett avsnitt benämnt “Balanskravsresultat”.
- Av avsnittet framgår att kommunen inte har några underskott från tidigare år att reglera.
- Avsnittet innehåller en balanskravsutredning. Utredningen är uppställd enligt gällande normgivning. Av utredningen framgår:
 - Att årets balanskravsresultat uppgår till -114,5 miljoner kr. I jämförelse med år 2023 har resultatet försämrats med 40,4 miljoner kr.
- I avsnittet lämnas information om att det negativa resultatet bland annat kan hänföras till höga avskrivningar pga samhällsomvandling samt höga pensionskostnader pga hög inflation.
- Kommunstyrelsen föreslår att det negativa balanskravsresultatet *inte* ska återställas kommande år. Som skäl anges att kommunen har en stark finansiell ställning.
- Avsnittet lämnar ingen information/analys om åberopat skäl är förenligt med vad som anges i fullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning. I en annan del av årsredovisningen lämnas information att fullmäktige i mars 2025 reviderat dessa riktlinjer.
- Av kommunallagen framgår att beslut om nyttjande av “synnerliga skäl” ska fattas av kommunfullmäktige.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Delvis uppfyllt

- Verksamhetsmål

Delvis uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Nej, ej uppfyllt

Vi delar kommunstyrelsens bedömning att redovisat resultat 2024 endast delvis är förenligt med fastställda mål för god ekonomisk hushållning. Vidare görs bedömningen att Gällivare kommun inte efterlever det lagstadgade balanskravet för 2024.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendation:

- Att kommunstyrelsen prövar hur måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning kan förbättras till kommande år.

2025-05-26

Erik Jansen

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare